

Rosja

516952

NOTA RZADU SOWIECKIEGO DO RZADU ANGIELSKIEGO Z DN. 17 LIPCA 1920.

Rosyjski rząd sowiecki przyjmuje z największym zadowoleniem oświadczenie rządu angielskiego, wyrażające chęć współdziałania przy ustanowieniu ogólnego pokoju we Wschodniej Europie, tembardziej, że niedawno jeszcze, w chwili, kiedy komplikacje w stosunkach pomiędzy Rosją i Polską doprowadziły do ofensywy Polskiej przeciwko Rosji i Ukrainie, rząd angielski, niestety, nie wyraził chęci współdziałania ~~xxx~~ w sprawie pokoju we Wschodniej Europie, podobnie, jak i przedtem w czasie, kiedy Rosja Sowiecka usiłowała osiągnąć pokój z państwami granicznymi, Rząd Angielski nie popierał tego celu i nie uczynił tego w chwili, gdy rząd Estoński przygotowywał się do zawarcia pokoju z Rosją Sowiecką w grudniu zeszłego roku i otrzymał ostrzeżenie w imieniu Rady Najwyższej. Obecna zmiana w stanowisku Anglii w sprawie pokoju pomiędzy Rosją Sowiecką i innymi państwami, jest zupełnie zgodną z dążeniami Rosji Sowieckiej, której życzenie pokojowego współżycia ze wszystkimi innymi państwami, o których jest mowa w ostatniej nocie rządu angielskiego, pozostaje nadal stałym i niezmiennym. Podobnie i w stosunku do Polski, nie zważając na jej ~~nieuzasadnioną~~ ^{lokalnyjska} ofensywę przeciwko Rosji Sowieckiej, Rosja pozostaje, jak i poprzednio, wierną zasadom, które tak często proklamowała oraz prawdziwemu życzeniu ustalenia stosunków pokojowych ze wszystkimi narodami. Jednak na sprawę zaprzestania walki orężnej pomiędzy Rosją i Polską może wpłynąć szkodliwie fakt, że ze strony rządu polskiego nie uczyniono rządowi sowieckiemu żadnych bezpośrednich oświadczeń, wyrażających chęć zawarcia pokoju. Dochodziły do wiadomości rządu Sowieckiego liczne zdania przedstawicieli narodu polskiego, którzy wyrażali się w sposób nadzwyczaj ostry o akcji politycznej rządu angielskiego w tej sprawie, również ogłoszone zostały w prasie informacje o decyzji Sejmu polskiego co do odrzucenia propozycji rozejmu z Rosją Sow. Rząd Sowiecki zmuszony jest wobec tego traktować z pewną ostrożnością podobne propozycje, które nie pochodzą bezpośrednio od zainteresowanego rządu tak długo, dopóki możnaby się obawiać, że stanowisko rządu polskiego nie jest zgodnym z oświadczeniami innych rządów, które w jego imieniu przemawiają. Bezpośrednie zwrócenie się Rządu Polskiego do rządu sowieckiego jest w tym wypadku tembardziej koniecznym, że dawne stanowisko rządu angielskiego w konflikcie polsko-rosyjskim z trudnością może być uważane za przyczynę podjęcia się roli posrednika pomiędzy obu rządami. Wobec tego, że w czasie, kiedy republika Polska przygotowywała swo-

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI

lekomyślna
ją "~~...~~" /wanton/ ofensywę przeciwko Rosji i Ukrainie, rząd angielski nie tylko nie usiłował temu przeszkodzić, lecz pozostawił nawet bez żadnej odpowiedzi oświadczenie rządu sowieckiego, z jakim zwrócił się on do rządów ~~...~~ 4 Wobec tego, że w chwili, gdy ofensywa polska w rezultacie stała się dla Polski klęską militarną, Rząd angielski, na odwrót, - usiłuje grać rolę pośrednika w celu powstrzymania wrogich ~~...~~ działań, które stały się tak zgubnymi dla Polski, ~~W rezultacie~~ tej akcji stanowisko, zajęte ^{w rzeczywistości} przez rząd angielski pozbawia go możliwości odegrania roli bezstronnej "strony trzeciej", co jedynie umożliwiłoby pośrednictwo pomiędzy wójującymi. Należy również przypomnieć rządowi angielskiemu, że określił on stan, wytworzony przez przyjęcie przez Rosję jego noty z 1 lipca, jako stan rozejmu i że wobec tego uznał siebie za stronę wojującą, prowadzącą wojnę przeciwko Rosji sowieckiej. Jest to fakt, który w żadnym razie nie może stworzyć normalnej podstawy dla uznania rządu angielskiego w roli pośrednika pomiędzy Rosją sowiecką i ~~inną~~ drugą stroną wojującą. Co się tyczy rządu angielskiego, to rząd sowiecki w odpowiedzi na notę z 1 lipca przyjął wszystkie warunki, postawione przez rząd angielski. Wykazał przez to swe stałe życzenie usunięcia wszystkich konfliktów i zawarcia ostatecznego pokoju z Anglią. Rząd sowiecki życzy sobie również pokój z Polską i dla osiągnięcia tego celu uważa bezpośrednie rokowania z Polską bez żadnej interwencji obcej za konieczne, podobnie, jak uważa za konieczne bezpośrednie rokowania z Anglią w sprawie wznowienia z nią stosunków. Rząd sowiecki jest tem mniej skłonny do przyjęcia proponowanego pośrednictwa w rokowaniach z Polską, gdyż uważa, że doprowadzenie do zgody z Polską, której szczerze sobie życzy, może być ~~przez to~~ tylko utrudnione. Wobec ~~tego~~ uzależnionego, ~~stanowiska~~ w porównaniu z niedotyczącymi Polski sprawami, stanowiska, które zajmują interesy i losy Polski, w dziedzinie stosunków pomiędzy Rosją sowiecką, a mocarstwem trzecim. Ze szczerością, która jedynie może zupełnie usunąć wszelkie nieporozumienia pomiędzy obu rządami, rząd sowiecki pozwala sobie przypomnieć rządowi angielskiemu, że kiedy jeden z jego członków broił w Izbie Gmin sprawy pomocy, udzielonej Denikinowi i Kołczakowi, usprawiedliwił on tę akcję rządu argumentem, że walka Denikina i Kołczaka przeciwko rządowi sowieckim dopomaga rzekomo do obrony Indji i wogóle interesów angielskich w Azji przed niebezpieczeństwem, które rzekomo im zagrażało

Niedawno, kiedy przewodniczący rządu angielskiego prowadził rokowania z przewodniczącym rosyjskiej delegacji handlowej w sprawie wznowienia stosunków handlowych, odwołał się on do stosunków pomiędzy Rosją i wielu innymi państwami, jako do faktów, mogących mieć pewien wpływ na stosunki handlowe pomiędzy Rosją i Anglią. Rząd sowiecki jest tego zdania, że jeżeli pogodzenie się z Polską może być skutecznie osiągnięte jedynie przy wzięciu pod uwagę interesów obu stron i zważywszy, że interesy te mogą być z łatwością uzgodnione, cel ten będzie naodwrot bardzo trudnym do osiągnięcia, jeżeli interesy te zostaną podporządkowane interesom mocarstwa trzeciego. Masy pracujące Rosji chcą zupełnej zgody z Polską, rząd sowiecki uznał za konieczne dla osiągnięcia tego celu ~~wszelkich~~ wyeliminowanie z tej akcji wszystkiego, co nie jest związane z dążeniami i interesami obu narodów i rządów.

W sprawie pogodzenia się z Polską, rząd sowiecki uważa za konieczne wzięcie pod uwagę, po za interesami i dążeniami rosyjskich mas pracujących, jedynie interesów i życzeń mas pracujących Polski, i uważa wobec tego za możliwe osiągnięcie pokoju z Polską tylko przez bezpośrednie z nią rokowania. Rząd sowiecki musi również zwrócić uwagę na to, że osiągnął bez żadnych interwencji obcych zupełne porozumienie z trzema państwami sąsiednimi i że Estonia zawarła z Rosją pokój, pomimo ostrzeżenia Rady Najwyższej, że traktat pomiędzy Rosją, a Gruzją był w czasie rokowań pomiędzy przewodniczącym rosyjskiej delegacji handlowej i szefem rządu angielskiego zupełną dla tego ostatniego niespodzianką, wreszcie, że rząd angielski pozbawiony był wszelkich informacji, dotyczących pokoju pomiędzy Rosją i Litwą, jeżeli w swem ultimatum z 12 lipca wskazał na Litwę, jako na jedno z państw granicznych, z którym Rosja musi jeszcze zawrzeć pokój.

Rząd sowiecki przypuszcza, że może równie skutecznie pokój z Polską przez bezpośrednie rokowania, jak to uczynił z trzema innymi państwami sąsiednimi.

Rząd sowiecki uważa za tembardziej niedopuszczalną interwencję w sprawie pokoju pomiędzy Rosją i Polską grupy państw, zwanej "Ligą Narodów", ^{na} której traktat ^{powstał} przytacza rząd angielski w swem ultimatum z 12 lipca. Rząd rosyjski nigdy nie otrzymywał od t.zw. "Ligi Narodów" żadnego zawiadomienia o jej utworzeniu i egzystencji i nigdy nie miał okazji do powzięcia decyzji o uznaniu lub nieuznawaniu tego stowarzy

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

szenia państw. Zaznajamiając się z nieoficjalnych źródeł prasowych z umową o t.zw. "Lidze Narodów", rząd sowiecki nie może pominąć milczeniem faktu, że według art.17 państwa, nie będące członkami t.zw. "Ligi", w razie konfliktu z państwami do niej należącymi, mogą być wezwane do poddania się jej decyzjom, tak, jak gdyby były członkami. Rząd sowiecki nie może w żadnym razie zgodzić się z tem, by jedna grupa mocarstw odegrywała rolę zwierzchniej organizacji, stojącej ponad innymi państwami świata; rząd sowiecki stojąc na straży zupełnej nietykalności suwerennych praw rosyjskiego ludu pracującego, stanowczo odrzuca pretensje jakiegokolwiek obcej grupy mocarstw, chcące odegrywać rolę zwierzchniej władcy losu innych narodów. Rząd sowiecki wobec tego stanowczo odrzuca wszelką interwencję tego stowarzyszenia w sprawie pokoju pomiędzy Rosją i Polską.

Bezpośrednie rokowania z Polską zgodne są w zupełności z zamiarami rządu sowieckiego, który wobec tego oświadcza, że jeżeli rząd polski zwróci się do Rosji z propozycją wszczęcia rokowań pokojowych rząd sowiecki tej propozycji nie odrzuci lecz będzie również traktował jaknajprzychylniej każdą dodatkową propozycję co do rozejmu lub wszelkiego innego sposobu, mającego na celu ułatwienie rokowań pokojowych. Rząd sowiecki wyraża również gotowość uznania korzystniejszej dla narodu polskiego granicy terytorjalnej od tej, która została wyznaczoną przez Radę Najwyższą w grudniu i zaproponowaną ponownie przez rząd angielski w jego ultimatum z 12 lipca.

Rząd sowiecki nie może nie zaznaczyć faktu, że granica ta została opracowana przez Radę Najwyższą poniekąd pod presją rosyjskich elementów kontrrewolucyjnych, należących do klasy kapitalistów i właścicieli ziemskich; i że np. w sprawie okolic Chełma decyzja Rady Najwyższej wyraźnie odzwierciadla wpływ tych elementów kontrrewolucyjnych i idzie śladami antypolskiej polityki carskiej, popieranej przez rosyjską klasę imperjalistów i kapitalistów. Rosja sowiecka w kwestji pokoju z Polską gotowa jest uwzględnić interesy i życzenia narodu polskiego w tym większym zakresie, im bardziej naród polski w swoim życiu wewnętrznym będzie się starał stworzyć mocną podstawę dla prawdziwie bratnich stosunków pomiędzy masami pracującymi Polski Rosji, Ukrainy, Białej Rusi i Litwy, co będzie gwarancją, że Polska przestanie być narzędziem dla celów agresywnych i intryg przeciwko robotnikom i włościanom Rosji sowieckiej i innych krajów.

Jako osobną propozycję rząd angielski wysunął myśl rozejmu pomiędzy Rosją i rokoszaninem b. generałem Wranglem. Rząd sowiecki nie może jednak zamykać oczu na bezwzględny związek pomiędzy operacjami militarnymi Wrangla, które były popierane przez mocarstwa ententy, i kampanją polską przeciwko Rosji i Ukrainie. Ten ścisły związek znalazł wyraz w rokowaniach i w porozumieniu wojskowym pomiędzy Wranglem i przedstawicielami rządu polskiego. Ofensywa Wrangla, która zbiegła się z posuwaniem się armji polskiej na Ukrainie, była tylko pomocniczym manewrem militarnym, mającym na celu utrudnienie walki oddziałów rosyjskich i ukraińskich z najeźdźcą polskim i ułatwienie temu ostatniemu jego zadania. Armja i administracja Wrangla będąc prawie zupełnie pozbawioną własnych dochodów, egzystuje prawie wyłącznie przy pomocy finansowej, otrzymywanej od niektórych mocarstw ententy. Jego operacje militarne, wykonywane są wyłącznie przy pomocy materiału wojennego, przysyłanego przez te mocarstwa. Materiał ten dowożony jest na statkach angielskich lub z portów, będących pod okupacją angielską i ^{sama} propozycja dotycząca Wrangla w ultimatum angielskim z 12 lipca, w którym rząd angielski zdecydował za Wrangla, że przybędzie on do Londynu w celu omówienia losu jego wojsk, świadczy najwymowniej o tem, że jest on ^{agentem} ~~podległym~~ rządowi angielskiemu, i częściowo jego aljantem, ~~agentem~~. Rząd sowiecki dążąc do zawarcia pokoju z rządem angielskim i chcąc uwzględnić jego życzenia, potwierdza raz jeszcze gotowość zagwarantowania nietykalności osobistej rokoszaninowi b. generałowi Wranglowi, wszystkim należącym do jego armji i uchodźcom znajdującym się pod jego opieką, pod warunkiem natychmiastowej i zupełnej kapitulacji, wydania władzom sowieckim całego terytorjum, które obecnie okupuje, całego materiału wojennego, zapasów, budynków środków komunikacyjnych, i t.d., będących w jego rozporządzeniu. Podobnie, jak zostało zaproponowane przez rząd sowiecki w stosunku do rządu północnego b. gen. Müllera. Rząd sowiecki nie może jednak pozostać obojętnym wobec wielokrotnych usiłowań rządu angielskiego, zmierzających do utworzenia z półwyspu Krymskiego stałego nietykalnego asilum dla rokoszanina-generała i innych, którzy faktycznie są agentami rządu angielskiego i do poddania półwyspu Krymskiego władzy Anglii. Nie można nie zaznaczyć, że w czasie, kiedy okolice Archangielska i Murmańska znajdowały się w tej samej sytuacji, uzależnionej od Anglii, władze angielskie rządziły tam niczym nie skrepo-

wane, jako władza najwyższa, niszcząc całą okolicę, ogażając z bogactw naturalnych i eksportując możliwie najwięcej do Anglii. Rząd sowiecki, będąc wyrazicielem woli i przedstawicielem interesów sąsiedniego narodu rosyjskiego, nie może pozostać obojętnym wobec każdego pogwałcenia żywotnych interesów tego narodu, nietykalności jego terytorjum i protestuje jaknajenergiczniej przeciwko usiłowaniu Anglii faktycznego anektowania półwyspu Krymskiego. Należy również zaznaczyć że obecna propozycja rządu angielskiego jest pogwałceniem jego poprzedniej propozycji, która stała się zobowiązaniem z chwilą, ~~gdą~~ została zaakceptowaną przez rząd sowiecki i która dotyczyła zaprzestania udzielania pomocy i poparcia b.gen.Wranglowi. Rząd sowiecki uważa ~~za~~ wobec tego, że największym możliwym ustępstwem z jego strony, ustępstwem, wpływającym z jego niezmiennego dążenia do osiągnięcia porozumienia z rządem angielskim, jest gotowość uznania kapitulacji b.gen.Wrangla i jego wojsk wraz z zapewnieniem gwarancji co do ich nietykalności osobistej.

Rząd sowiecki przypuszcza, że propozycja zwołania do Londynu konferencji przedstawicieli Rosji, Polski, Litwy, Łotwy i Finlandji jest rezultatem niedostatecznego poinformowania rządu angielskiego o stosunkach pomiędzy republiką rosyjską i jej sąsiadami. Traktat pokojowy pomiędzy Rosją a Litwą został podpisany 12 lipca. Prowadzone są oprócz tego bezpośrednie rokowania, bez interwencji obcej, pomiędzy Rosją i Łotwą, oraz Rosją i Finlandją, dalsze prowadzenie tych rokowań po tej samej linii jest najlepszym probierzem ich skutecznego rezultatu.

Rząd sowiecki, będąc ożywionym najszczerszą chęcią położenia kresu wszelkim konfliktom pomiędzy Rosją i Anglią, oraz zakończenia walki pomiędzy nimi i zawarcia ostatecznego pokoju, pokłada nadzieję na delegację, którą w uzupełnionym składzie wysyła do Londynu w celu prowadzenia rokowań z rządem angielskim na zasadzie deklaracji angielskiej z 1 lipca i odpowiedzi rządu sowieckiego z 7 lipca w celu zawarcia ostatecznego porozumienia z rządem angielskim. M

Może to być osiągnięte tem skuteczniej, jeżeli usunięte zostaną wszelkie nowe i obce pierwiastki, które mogą jedynie zaszkodzić znaczącemu się polepszeniu stosunków pomiędzy Rosją i Anglią.

Nr.634 Komisarz Ludowy dla Spr.Zagr.

aanf

ODPOWIEDZ RZADU ANGIELSKIEGO NA NOTE SOWIETOW Z DN. 17 Lipca 1920

Rząd Jego Królewskiej Mości rozważył starannie odpowiedź rosyjskiego rządu sowieckiego na notę z 11 lipca. Odpowiedź ta wywołuje cały szereg kwestji spornych, co do których zaznacza się zasadnicza różnica zdań pomiędzy rządem Jego Królewskiej Mości i rosyjskim rządem sowieckim, zarówno w kwestjach faktów, jak i kwestjach zasadniczych. Tych ostatnich rząd angielski nie ma zamiaru poruszać w niniejszej depeszy, która się ogranicza ściśle do omówienia pilnej sprawy, zakończenia działań wojennych pomiędzy Polską i Rosją sowiecką w możliwie najprędszym czasie i przy możliwie najmniejszych ofiarach. Rząd sowiecki oświadczył swoją gotowość przychylnego przyjęcia propozycji rozejmu ~~powinny~~ z Polską, jako pierwszego kroku do ustalenia ostatecznego pokoju. Rząd sowiecki wyraził również gotowość przyznania Polsce granicy nie mniej korzystnej od granicy etnograficznej, proponowanej uprzednio przez Radę Najwyższą. Rząd sowiecki zaznaczył oprawda przytym stanowczy sprzeciw przeciwko dopuszczeniu do rokowań zarówno w sprawie rozejmu lub pokoju, jakichkolwiek innych rządów, za wyjątkiem rządów Rosji sowieckiej z jednej strony i Polski z drugiej. Rząd Jego Królewskiej Mości nie ma najmniejszego zamiaru nastawiania na przyjęcie tego punktu, jeżeli rząd sowiecki będzie uważał to za przeszkodę. Rząd angielski zaproponował ~~tylko~~, by konferencja zebrała się w Londynie tylko dlatego, że przypuszczał, że doprowadziłoby to do ułatwienia stosunków pomiędzy Rosją i konferencją pokojową i przyczyniłoby się tym sposobem do lepszego porozumienia się Rosji z całym światem. Rząd angielski życzy sobie jedynie, by rokowania prowadzone były w dobrej wierze i rozpoczęły się natychmiast, by granica pomiędzy Rosją i Polską odpowiadała jak najbardziej życzeniom zainteresowanej ludności. Wreszcie, by zawarty został stały pokój pomiędzy Polską i jej wschodnim sąsiadem, który by spowodował zaprzestanie wszelkiej akcji wrogiej i powstrzymanie się każdej strony od interwencji w sprawie polityki wewnętrznej strony przeciwnej.

Dlatego też w celu ostatecznego wyjaśnienia i usunięcia nieporozumień rząd polski otrzymał od aliantów polecenie natychmiastowego rozpoczęcia rokowań o rozejm i o zawarcie pokoju. Jeżeli jednak pomimo zwrócenia się o rozejm ze strony rządu polskiego armje sowiec

PLSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

kie będą nadal następowały, rząd angielski i aljanci zmuszeni będą uważać, że zamiarem rządu sowieckiego jest prowadzenie dalszej walki z narodem polskim i w porozumieniu ze swoimi aljantami rząd angielski zmuszony będzie udzielić Polsce pomocy i poparcia, które w tym wypadku obiecał. Dalej należy wyjaśnić, że rokowania o wznowienie handlu pomiędzy Rosją i imperjum Brytyjskiem nie mogą być nadal skutecznie prowadzone jeżeli Rosja sowiecka najedzie Polskę, dlatego też rząd angielski zadepeszował do pp. Kamieniewa i Krasina, by odłożyli swój wyjazd z Rewla do czasu zawarcia rozejmu.

GAŁCZYNNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 57197/2 dnia 22/2 1920r.

zast. Wydział



79

PLSUDSKI